

Uygulama Öğretmenlerinin Aday Öğretmenlerin Kişisel ve Mesleki Nitelikleri Hakkındaki Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Nida BAYINDIR*

Özet: Eğitim sisteminin değişmez ögesi olan öğretmenlerin eğitimin kalitesini ve niteliğini olumlu yönde etkileyebilmeleri için temel olarak hizmet öncesinde öğretmenlik bilgi, beceri ve tutumlarına sahip olmaları gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı; MEB’da görev yapan uygulama sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki nitelikleri hakkındaki görüşlerini ortaya koyabilmektir. Bu amaçla, 68 uygulama sınıf öğretmeninden elde edilen bulgulara göre, uygulama öğretmenlerinin %32,4’ü adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin bekledikleri düzeyde olmadığı ancak mesleki kıdemleri arttıkça bunun mümkün olacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Yine uygulama öğretmenlerinin %42,6’sı adayların kısmen karamsar olduklarını ve bireysel güçlerinin ve uzmanlıklarının farkında olmadıklarını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleği, Mesleki nitelikler, Öğretmen beklentileri

Practice teachers’ opinions about personal and professional qualifications of candidate teachers

Abstract: The elements of the education system does basic the quality of education and qualifications of teachers who positively impact the teaching before they can serve as a basis for knowledge, skills and attitudes are required to possess. The purpose of this study; teachers of pre-teachers in MEB who work in the application waiting to see their personal and professional knowledge of teacher qualifications is to reveal. For this purpose, the application in accordance with their own views of their teachers were employed to determine this status. 68 practicum teachers derived from the findings, practice teachers (% 32.4) candidates' personal and professional qualities they expected level not only seniority increase, it will be possible in the direction of opinions reported. Again, (42.6%) application of teachers blame the candidates that they are pessimistic and partial pressure level of the individual strengths and expertise are not aware of their thinking.

Key words: Teaching profession, Professional qualifications, Teacher expectations

* Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, nidabayindir@yahoo.com

Giriş

Eğitim sürecinde önemli bir yer alan insan gücü boyutu eğitim sürecinin yürütülmesindeki temel unsurdur. Bu nedenle çağımızdaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerle hızla değişen ve sürekli artan gereksinimler karşısında eğitim sürecinde özellikle iş gören rolünün gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi kaçınılmazdır. Öğretmenlik mesleği insanla ilgili bir meslek olduğundan özel bir uzmanlık bilgisi ve becerisini gerektirmektedir. Bu mesleğin özel uzmanlık bilgisi ve becerisi içermesi nedeniyle bu mesleğe giren insanların mesleğin gereklerini tam olarak yerine getirebilmeleri için bir takım yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir (Küçükahmet, 1999, Hacıoğlu ve Alkan, 1997, Demirel, 1999, Gordon, 1996, Seferoğlu, 2004, Bayındır ve Özel, 2009).

Öğretmenlerden bir çok görev ve rol beklendiği için üstlendikleri sorumluluklar daha da artmaktadır. Ancak bu sorumluluklar göreceli olarak farklı toplumlarda farklı şekillerde yapılandırılmaktadır. Öğrenme ve öğretmeye dönük evrensel kurallar dışında her toplumun öğretmene yüklediği görev değişebilir. Dolayısıyla bu durum, öğretmen standartlarına da yansır (Spring, 1997, Belm, 2008). Bunun için ülkemizde öğretmenden beklenen yeterliklerin, niteliklerin ve rollerin iyi tanımlanması ve benimsenmesi gerekmektedir. Bu amaçla, MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) 233 performans göstergesinden oluşan öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini kasım 2006 tarihli 2590 sayılı Tebliğler dergisinde yayımlamıştır. Bu kapsamda öğretmenlerin kazanmaları gereken niteliklerin neler olduğu ayrıntılı bir şekilde 6 ana yeterlik, 31 alt yeterlikte belirtilmiştir. Bu yeterliklere göre öğretmen yetişmesi veya bu yeterliklere göre öğretmenlerin hizmet içinde yetişmeleri öngörülmektedir. Bilindiği üzere öğretmen eğitimi hizmet öncesinde başlamakta ve hizmet içinde devam etmektedir. Hizmet öncesinde öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki nitelikleri konusunda genel kültür, meslek bilgisi ve alan bilgisi olmak üzere üç alanda eğitim verilmektedir (ÖYGM, 2006, Yeşilyaprak, 1999, Demirel, 1999, Glasser, 2000, Açıkgöz, 2003). Bu eğitimden geçen adayın alanıyla ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olması beklenmektedir. Özellikle günümüzde adayların bu doğrultuda yeterli ve nitelikli bir şekilde eğitilmeleri ve göreve hazır olarak mezun olabilmeleri hedeflenmektedir (Şişman, 1999, Kıncal, 2004, Özabacı ve Acat, 2005). Bu açıdan öğretmen niteliklerinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının istenilen düzeye gelebilmeleri için MEB'nca güncellenen öğretmen yeterliklerine paralel olarak öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Çünkü yapılan araştırmalar, öğretmenin kişisel ve mesleki yeterliğinin öğrenci başarısı ve mesleki niteliğin artması ile yakından ilgili olduğunu göstermektedir. Öğretmen adayının profesyonel bir şekilde mesleki becerilere sahip olması ve onu kişisel özellikleri ile kendine has bir şekilde işleme gerekmektedir. Zamanla öğretmen eğitiminin nasıl bir nitelik alacağı, öğretmenlerin sahip olması gereken rol ve yeterliklerle ne derece ilişkilendirileceği hizmetöncesi öğretmenlik eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır (Stein ve Wang, 1988, Kauchak ve Eggen, 1998). Adayların alanları ile ilgili bireysel gücünün farkında olması, özgüvene sahip, mesleğini severek ve isteyerek yapmak istemesi, öğrenciyi iyi tanınması ve sevmesi, mesleki ihtiyaçlarının farkında olması, etkin öğrenme-öğretmen yaşantıları düzenlemesi onlardan beklenen pratik niteliklerdir (Celep, 1997, Taşdemir, 1996, Erişen ve Çeliköz, 2003, Çeliktan, Şanal ve Yeni, 2005, Seferoğlu, 2004).

Araştırma, sistemin içindeki uygulama öğretmenlerinin adayların kişisel ve mesleki niteliklerin neler olması gerektiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ile ilgili kişisel ve mesleki nitelikler konusunda gerçekçi bir beklenti içinde olmaları açısından önem

taşımaktadır. Ayrıca uygulama öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine bağlı olarak adayların kişisel ve mesleki niteliklerini görebilmeleri oldukça önemlidir.

Yöntem

Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerin kişisel ve mesleki nitelikleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma, tarama modeli betimsel niteliktedir. Sınıf öğretmenliği bölümü adaylarının 2009-2010 eğitim döneminde staja gittiği Kütahya merkez ilköğretim okullarında görev yapan 68 uygulama sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma verileri anket yoluyla toplanmıştır. Anketin oluşturulmasında, nispeten, MEB Öğretmen yetiştirme ve eğitimi genel müdürlüğü başkanlığında yürütülen ve 2006 yılında yayımlanan, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri çalışmasından yararlanılmıştır. Anket maddelerin oluşturulmasında sınıf uygulama öğretmenleri (ilköğretim 1. kademe), sınıf öğretmenliği bölümü aday öğretmenleri ve ilköğretim bölümü öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Bunun amacı, ülke gerçekleri doğrultusunda, teori ve pratikte öğretmenlik kişisel ve mesleki niteliklerin hem varolan hemde varolması beklenen özelliklerin gözlemlenmesidir. Araştırma, uygulama sınıf öğretmenleri ve anket maddeleri ile sınırlıdır. Anketin “Cronbach Alpha Katsayısı 0,81 olarak bulunmuştur.

Bulgular ve Tartışmalar

Bu bölümde araştırmada veri toplamak amacıyla geliştirilmiş olan anketten elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Betimsel olarak verilen veriler, literatür çerçevesinde yorumlanmıştır.

Tablo 1. Uygulama öğretmenlerine göre adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin önem düzeyi

Araştırma bulgularına göre, uygulama öğretmenlerinin %38,2'si adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin çok fazla önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu, beklenen bir sonuçtur. Çünkü sistemdeki öğretmenler, öğretmenlik mesleğinde kişisel ve mesleki niteliklerin eğitimin temelini oluşturduğunu bilgi, beceri, tutum ve deneyimleri ile gayet iyi bilmektedirler.

Tablo 2. Uygulama öğretmenlerine göre adayların kişisel ve mesleki nitelikler açısından yeterlik düzeyi

Araştırma bulgularına göre, uygulama öğretmenlerinin %32,4'ü adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin bekledikleri düzeyde olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durum, aday öğretmenlerin konumu düşünüldüğünde normal kabul edilebilecek bir süreçtir. Çünkü öğretmenlik uygulamalarının temel amacı, adayların teoride kazandıkları bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını test etmelerini ve olabildiğince geliştirmelerini sağlamaktır. Dolayısıyla uygulama sınıflarında adayın hata ve eksiklikleri doğaldır. Uygulama faaliyetlerinin ve uygulama öğretmenlerinin işlevi, adayın teoride ve pratikte doğru bildiklerini pekiştirmek, eksik ve yanlış uygulamalarını ise düzeltmektir.

Tablo 3. Uygulama öğretmenlerine göre adayların istenen düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere ulaşma durumu

Uygulama öğretmenlerinin %32,4'ü adayların beklenen düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere mesleki kıdemleri artığında ulaşacaklarını düşünmektedirler. Bunu sırası ile lisans eğitimi (%19,1) ve hepsi %17,6 (mesleğe girdiğinde, lisans eğitiminde, kıdemleri arttığında, lisansüstü eğitimle ve hizmetiçi eğitimlerle) izlemektedir. Aslında uygulama öğretmenlerinin istenen düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere ulaşmayı kıdem artması ile paralel görmeleri anlamlıdır. Ancak özellikle mesleki gelişimde deneyim her zaman yeterli olmayabilmektedir. Özellikle dünyada ve ülkemizde yaşanan değişimler eğitimimize de yansımaktadır. Bu değişim ve gelişimleri takip etmeden mevcut deneyimlerle hareket etmek çok doğru görülmemektedir. Çünkü öğretmenin mesleğini daha iyi yapabilmesi için mesleki gelişim

seyrini etkileyen bütün süreçleri izlemesi ve istenen düzeyde o süreçlerden geçmesi beklenir. Mesleki kıdem (deneyimlerle yetkinleşme) artması bunlardan sadece biridir. Gelişimin uzun bir zaman dilimine yayılıp, yaşanmasına bağlıdır.

Tablo 4. Uygulama öğretmenlerinin adaylardan bekledikleri kişisel ve mesleki nitelikler

Elde edilen betimsel değerlere göre, uygulama öğretmenlerinin %36,8'i adayların bireysel güçlerinin ve alan uzmanlıklarının farkında olmadığını düşünmektedir. Aslında bu durum, adayların teorik birikimlerini uygulamaya dökmeye yaşadıkları tedirginliğin bir dışavurumu olabilmektedir. Yine uygulama öğretmenlerinin adayların dikkatlerinin yüksek olduğunu belirtmeleri, adayların uygulama sınıfında hata yapmamak için harcadıkları çabanın bir göstergesidir. Uygulama öğretmenlerinin %42,6'sı adayların kısmen karamsarlık yaşadıklarını düşünmektedirler. Bunun nedeni adayları bekleyen bir sınav gerçeğinin (KPSS) olması ve yaşanan karamsarlığın da bu sınavın stresi olabileceği düşünülebilir. Yine uygulama öğretmenleri adayların davranışlarında tutarlı ve dürüst olduklarını (%39,7) düşünmektedirler. Bunun yanında adayların öğrencilerdeki ulusal ve evrensel değerleri destekleyici ve eleştiriye açık bir şekilde yeni değişimlere yatkın oldukları belirlenmiştir. Adayların mesleki ihtiyaçların farkında olduğu, çocukları sevdiği ve ne yapacaklarını büyük oranda bilip isteyerek bir şeyler yaptıkları belirlenmiştir. Ancak uygulama öğretmenlerinin %35,3'ü adayların bazen öğrenci seviyesine uygun davranmadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Eğitim sisteminde en önemli rolü üstlenen öğretmenlerin hem hizmet öncesinden hem de hizmet içinde mesleğe dair edindikleri kişisel ve mesleki beceriler eğitimin kalitesini belirlemektedir. Bu nedenle, özellikle, aday öğretmenlerin kişisel ve mesleki nitelikler açısından beklenen bir düzeyle sisteme girmesi ve bu niteliklerini geliştirmesi hedeflenen bir durumdur. Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerden bekledikleri kişisel ve mesleki nitelikleri ortaya koymaya çalışan araştırma bulgularına göre, uygulama öğretmenlerinin %38,2'si adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin oldukça önemli olduğunu, ancak %32,4 düzeyinde adayların bu nitelikler açısından yeterli düzeyde olmadıklarını fakat mesleki kıdemlerine bağlı olarak bu niteliklerinin artacağını düşünmektedirler. Yine uygulama öğretmenleri adayların her zaman davranışlarında tutarlı ve dürüst olduklarını, ideallerinin öğretmenlik olduğu ve eleştiriye açık oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin %42,6'sı ise adayların kısmen karamsar olduğunu ve alanları ile ilgili bireysel güçlerinin ve uzmanlıklarının farkında olmadıklarını (%36,8) düşünmektedir. Bulgulara göre uygulama öğretmenlerinin büyük bir kısmı adayları onlardan bekledikleri kişisel ve mesleki nitelikler açısından olumlu olarak görmektedirler. Sonuç olarak, uygulama öğretmenlerinin adayları kişisel ve mesleki nitelikler olarak beklentileri doğrultusunda yeterli görmeleri oldukça önemlidir. Ancak asıl sorun, adayların öğretmen olduktan sonrada bu yeterliklerini sürdürebilme ve geliştirebilmeleridir. Bunun için adayların hem hizmet öncesinde hem de hizmet sonrasında araştırmalarla gelişim düzeyleri boylamsal olarak takip edilebilmelidir.

Bunun için; MEB ve YÖK'ün yaptığı öğretmen yeterlikleri ile ilgili çalışmalar, eşgüdüm içerisinde, paydaşların rolleri üzerine yoğunlaşarak daha organik bir hale sokabilir. Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerden bekledikleri kişisel ve mesleki nitelikler bir bütün olarak görülüp değerlendirilebilir. Adayların sadece öğretimsel davranışları değil, öğretmenlik kimliği çerçevesinde bütün davranışlarının takibi ve gelişimi hedeflenebilir. Adayların kendilerini değerlendirme kriterlerinde uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim elemanlarından aldıkları dönütlere daha gerçekçi yaklaşımları sağlanabilir.

Uygulama öğretmenleri ile uygulama öğretim elemanları arasındaki etkileşimlerle adaylarda kişisel ve mesleki gelişim karşılıklı beklentiler dahilinde yakından takip edilebilir. Yine uygulama öğretmenlerine, üniversitelerde veya Milli Eğitim bünyesinde düzenlenecek eğitimlerle meslekte kişisel ve mesleki nitelikleri kazanma yolları konusunda bilgilendirici faaliyetler düzenlenebilir.

Kaynaklar

- Açıkgöz, K. Ü. (2003). Etkili Öğrenme ve Öğretme, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Bayındır, N. ve Özel, A. (2009). Öğretmenlik Uygulamaları, Gündüz Yayıncılık, Ankara.
- Belm, D. (2008). Establishing Teacher Competencies in Early Care and Education: A Review of Current Models and Options for California, Institute of Industrial Relations, University of California at Berkeley, <http://www.iir.berkeley.edu/cscce/pdf/competencies.pdf> mart 2009.
- Celep, C. (1997) “Öğretmen Yeterlik Duygusu” Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 50, 27-32.
- Çelikten, M. Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 19, (2) 207-237.
- Demirel, Ö. (1999). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2003). Öğretmen Adaylarının Genel Öğretmenlik Davranışları Açısından Kendilerine Yönelik Yeterlilik Algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 427-439
- Glasser, W. (2000). Kaliteli Eğitimde Öğretmen. Çev. U. Kaplan, Beyaz Yayınları, İstanbul.
- Gordon, T. (1996). Etkili Öğretmenlik Eğitimi, Çev. E. Aksay, Sistem Yayıncılık, Ankara.
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). Öğretmenlik Uygulamaları, Alkım Yayıncılık, İstanbul.
- Kauchak, D. P. ve Eggen, P. D. (1998). Learning and Teaching. Allyn and Bacon A Viacom Company, London.
- Kıncal, R. Y. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Küçükahmet, L. (1999). Öğretmenlik Uygulamaları, Alkım Yayıncılık, İstanbul.
- Özabacı, N. ve Acat, B. (2005). Öğretmen Adaylarının Kendi Özellikleri İle İdeal Öğretmen Özelliklerine Dönük Algılarının Karşılaştırılması. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi Dergisi*, 42, 211-236.
- ÖYGM (Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü) Broşürü, (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, 2006 tr. 2590 sy. Tebliğler Dergisinde Yayımlanmış, Ankara.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri ve Mesleki Gelişim, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi58/seferoglu.htm. haziran 2009.
- Spring, J. (1997). Özgür Eğitim, Çev. A. Ekmekçi. Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Stein, M. K. ve Wang, M. C. (1988). Teacher Development and School Improvement: The Process of Teacher Change. *Teaching and Teacher Education*, 4, 171-187.
- Şişman, M. (1999). Öğretmenliğe Giriş. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Taşdemir, M. (1996). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Formasyon Yeterlikleri, *Milli Eğitim Dergisi*, 132, 56-60.
- Yeşilyaprak, B. (1999). Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Açısından Rol ve İşlevleri, *Milli Eğitim Dergisi*, 144, 27-30.

EKLER: TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Uygulama öğretmenlerine göre adayların kişisel ve mesleki niteliklerinin önem düzeyi

	fr	%	ort	s.sapma
Çok az	4	5,9	4,04	0,92
Orta	15	22,1		
Fazla	23	33,8		
Çok fazla	26	38,2		
Toplam	68	100,0		

Tablo 2. Uygulama öğretmenlerine göre adayların kişisel ve mesleki nitelikler açısından yeterlik düzeyi

	fr	%	ort	s.sapma
Kesinlikle hayır	16	23,5	2,44	1,15
Hayır	22	32,4		
Kısmen	18	26,5		
Evet	8	11,8		
Tamamiyle evet	4	5,9		
Toplam	68	100,0		

Tablo 3. Uygulama öğretmenlerine göre adayların istenen düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere ulaşma durumu

	fr	%	ort	s.sapma
Mesleğe girdiğinde	6	8,8	3,47	1,55
Lisans eğitimde	13	19,1		
Mesleki kıdemi arttığında	22	32,4		
Lisansüstü eğitimde	9	13,2		
Hie (Hizmetiçi eğitim)	6	8,8		
Hepsi	12	17,6		
Toplam	68	100,0		

Tablo 4. Uygulama öğretmenlerinin adaylardan beklemedikleri kişisel ve mesleki nitelikler

Katılım düzeyi	Her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Çok az	Hiç	ort	s.sapma
	%	%	%	%	%		a
1. Bireysel gücünün ve alan uzmanlığının farkında	1,5	5,9	20,6	35,3	36,8	2,00	0,97
2. Dikkatini toplayamayan	1,5	13,2	11,8	35,3	38,2	2,04	1,08
3. Özgüvene sahip	33,8	29,4	26,5	8,8	1,5	3,85	1,04
4. Zorluklara yenilen ve çabuk vazgeçen	2,9	14,7	19,1	32,4	30,9	2,26	1,14
5. Karamsar	8,8	19,1	42,6	25,0	4,4	3,02	0,99
6. Mesleğini seven ve yapmaya istekli	23,5	23,5	29,4	14,7	8,8	3,38	1,24
7. Meslekle ilgili yoğun kaygıları olan	22,1	23,5	26,5	19,1	8,8	3,30	1,26
8. Davranışlarında tutarlı ve dürüst	39,7	20,6	10,3	20,6	8,8	3,61	1,41
9. Devamsızlığa eğilimli	1,5	10,3	22,1	42,6	23,5	2,23	0,97
10. Yeni fikirlere ve değişime yatkın	35,3	38,2	14,7	10,3	1,5	3,95	1,02
11. Öğrencide ulusal ve evrensel değerleri desteklemeyen	5,9	8,8	19,1	26,5	39,7	2,14	1,21
12. Her öğrencinin başarısını ön plana çıkaran	16,2	22,1	29,4	25,0	7,4	3,14	1,18
13. Farklı görüş ve eleştirilere açık	5,9	14,7	32,4	29,4	17,6	2,61	1,12
14. Mesleki ihtiyaçlarının farkında değil	10,3	10,3	22,1	22,1	35,3	2,38	1,33
15. Akademik olarak kendini geliştirme isteğinde	33,8	30,9	16,2	13,2	5,9	3,73	1,22
16. Çocukları sevmeyen	5,9	5,9	25,0	39,7	23,5	2,30	1,08
17. Ne yapacağını bilmeyen	10,3	11,8	23,5	38,2	16,2	2,61	1,19
18. Öğrenme öğretme sürecini iyileştirmek için araştırmalar yapan	26,5	25,0	23,5	13,2	11,8	3,41	1,32
19. Öz eleştiri yapan	22,1	22,1	26,5	16,2	13,2	3,23	1,32
20. Sınıf içinde ve dışında demokratik davranmayan	5,9	25,0	22,1	25,0	22,1	2,67	1,23
21. Öğretmenlerin hak, sorumluluk ve görevleri ile ilgili mevzuatı bilmeyen	4,4	10,3	14,7	38,2	32,4	2,16	1,12
22. Gönülsüz uygulamalar yapan	4,4	5,9	14,7	36,8	38,2	2,01	1,08
23. İdeali öğretmenlik olan	39,7	20,6	16,2	14,7	8,8	3,60	1,40
24. Bilimsel araştırmalar yaparak arkadaşları ile etkileşen	2,9	19,1	26,5	32,4	19,1	2,54	1,09
25. Bilgi ve iletişim teknolojilerini izleyen ve yerinde kullanan	8,8	17,6	26,5	29,4	17,6	2,70	1,21
26. İnsan haklarına saygılı	19,1	32,4	29,4	19,1	-	3,51	1,01
27. Öğretimde uygun materyal, kaynak, etkinlik vb. araç kullanan	19,1	30,7	22,1	14,7	13,2	3,27	1,30
28. Okulun ve çevrenin gelişimine katkıda bulunan	10,3	17,6	33,8	26,5	11,8	2,88	1,15
29. Öğrenci seviyesine uygun davranan	5,9	13,2	35,3	35,3	10,3	2,69	1,02
30. Eleştiriye açık	39,7	35,3	14,7	10,3	-	4,04	0,98